

sosialurin

telf. 14720. 11820

box 76, 3800 Tórshavn

Útgevari: p/f sosialurin

Fyriraks-

og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)

Blaðmenn: Hogni Djurhuus

Jóhann Mortensen

Jan Müller

Lýsingar: Arne Thomsen

Uppseting: Sosialurin

Prent: Dimmalætting

Almenn sparing

HÓAST FÍGGJARLÓGARUPPSKOT-
ID enn ikki er komið frá landsstýrin-
um ljóðar, at stórir niðurskurðir skulu
fremjast. Tað almenna skal spara.
Serliga eru tað upphæddirnar til
Strandferðsluna og Landsverkfrøð-
ingurin, sum skulu skerast niður.

SKATTATRYSTID skal minkast. Tað
almenna skal spara. Hetta ljóðar alt
samalt gott í fyrsta umfari. Men
hvørjar verða avleiðingarnar av eini
tílkari sparing?

Í FYRSTA UMFARI kemur sparingin
sjálvandi at økja um arbeiðsloysi,
sum longu er farið at merkjast, eftir
at róðrið er lagt í stýriborð sumver-
andi landsstýrið hevur reypað sær
av. Sum kunnugt eru longu eini hált-
hundrað fólk koyrd til hús, tí vetrar-
siglingin skuldi niðurleggjast fyri ein
og hvønn prís.

TAÐ HEVUR HESI seinastu árinu
verið nógv talað um bygdamenning. Í
hesum sambandi er vert at minna á,
at her er tað júst Strandferðslan, sum
hevur havt sín stóra týðning. Bygdir,
sum áður hava ligið avbyrgdar, finga
samband, annaðhvørt eftir landi ella
sjónum. Hetta hevur havt við sær, at
tílkari bygdir hava fingið móguleika,
á ein høgliganhátt, at sleppa av við
tað, sum framleitt hevur verið í bygd-
ini. Eisini hevur tað skapt bygðunum
móguleika at fara undir nýggj tiltøk,
sum áður ikki vóru gjørlig. Úrslitið
væntaði heldur ikki. Ístaðin fyri at
minka, so sum gongdin var í seksti-
árunum, mentust bygdirnar. Fólkid
fekk móguleika at støðast og arbeiða
í heimbygd síni. Her var av sonnum
talan um bygdamenning. Um lands-
stýrið nú fer at skera niður her, eru
allar grundir at óttast fyri
bygdaoyðing.

MOTIVINI FYRI hesir niðurskurðir
landsstýrisins eru, sum tað skilst,
ymisk. Onkur vil helst gera tað við
góðari meining uttan tó at hugsa um
avleiðingarnar, meðan annar partur í
landsstýrinum ger tað av hatri og
aggi til at sum er alment. Tílkir menn
áttu heldur at fingið loyvi til at avrea-
gera á annan hátt.

Pensiónirnar kundu
verið hækkaðar nú

Í svari mínum til Sjúrða
Samuelson í blaðnum
leygardagin segði eg frá,
at eg í blaðnum í dag
vildi greiða frá arbeiðn-
um í felags sosialu
nevndini, frá teimum
ætlaðu hækkingunum í
socialu pensiónunum og
broytingunum í
forsorgarlógini.

Sum eg havi nevnt
fyrr, varð felags sociala
nevndin sett í 1959, og
endamálið við nevndini
er, at hon skal geva
teimum politisku
mynduleikunum tilmæl-
ir til broytingar og ajour-
føringar í føroysku sosi-
allóggevuni. Nevndin er
samansett av donskum
og føroyskum embætis-
fólkum. Landsstýris-
maðurin í
almanamálum er limur
í nevndini. Sum eg
nevndi leygardagin, eru
ajourføringar gjørdar í
øllum landsstýris-
skeiðum, við undantak
av seinasta, sum av
kendum orsökum bert
vardi í tvey ár. Bæði í
Jákup Lindenskøvs
parti og í mínum parti av
tvey ára skeiðnum varð
arbeitt við broytingum
og ajourføringum. Í
mínum parti av lands-
stýrisskeiðnum vóru
tvey fundarumfør í fel-
ags socialu nevndini.
Hetta var fyrst í farna
ári. Vit finga at vita at
fundir kundu verða í
Keymannahavn 4. og 6.
juni. Í Keymannahavn
samdust vit um at hitt-
ast aftur um mánaðar-
skiftið september/okto-
ber.

Undir teimum seinnu
fundunum komu vit so
langt, at semja var um,
at mæla til hækkingar
og broytingar, ið tilsam-
ans fóru at kosta 18 mió.

kr. um árið. Vit finga at
vita, at staturin var til
reiðar at rinda sin part
av hesi upphædd. Eftir
hesi semju skuldu pens-
iónirnar hjá stökum
hækka við 15 pst. og hjá
hjúnun við 18 pst.
Broytingin í forsorgar-
lógini, sum semja var
um at mæla til, hevði m.
a. til endamáls at tví-
falda forsorgarhjálpina,
umframt aðrar ábøtur.
Eftir var so at finna
fram til, hvussu hækking-
ingarnar skuldu býtt
ímillum grundupphædd-
irnar og pensiónsskoyt-
ini, men her var semja
um, at danska almanna-
ráðið skuldi gera upp-
skot at senda upp til
góðkenningar. Hesi
vórðu send frá almanna-
ráðnum við skrivni dag-
fest 5. december 1980.

Eftir at nýtt lands-
stýri varð valt 5. januar
1981, hildu vit í javnað-
arflokkinum tað vera
rætt, at undirritaði setti
fyrispurning hesum
málið viðvíkjandi til
landsstýrismannin í al-
manamálum. Endamál-
ið við fyrispurninginum
var fyri tað fyrsta, at
gera vart við málið, og
fyri tað næsta, at fáa at
vita, um nýggja lands-
stýrið vildi fremja broyt-
ingarnar. Men svarið
varð, at landsstýrið vildi
arbeiða víðari við mál-
inum við tí fyri eyga, at
fremja broytingarnar í
fíggarárinum 1982/83.
Tá vit í javnaðarflok-
kinum vóru vitandi um,
at málið lá so mikið greitt,
at tað kundi verið framt
nú beinan vegin, lögdu
vit uppskot um hetta
fyri tingið.

Landsstýrismaðurin í
almanamálum, Sjúður

Samuelson og aðrir við,
hava uppfunnið og nýta
ymiskar umberingar,
fyri at sleppa sitandi
landsstýri undan
ábyrgdini av, at hækking-
ingarnar og broyting-
arnar ikki verða framdar
nú. Sagt verður, at frá-
farna landsstýri ongan
pening setti av til hesa
meirútreiðslu, at broyt-
ingarnar ikki eru góð-
kendar av sosialmálaráð-
harranum og at freistin
fyri at leggja mál fram í
fólkatinginum var úti 1.
februar. Men tá alt
kemur til alt er onki hald
í øllum hesum umber-
ingum.

Orsøkin til, at fráfarna
landsstýri ikki setti
peningin av á fíggar-
lógarruppskotinum, sum
varð framlagt 15. decem-
ber, var tann, at okkum
var púra greitt, at eitt
nýtt landsstýri skuldi
taka við og tá so hevur
verið, hevur manna-
gongdin altíð verið tann,
at tað nýggja landsstýr-
ið leggur fíggarlógarr-
uppskot fram aftur av
nýggjum, og sostatt
skuldi okkara framlaga
av fíggarlógarruppskot-
inum einans verið ein
formalitetur. Út frá
hesum var semja í frá-
farna landsstýrinum um,
at leggja fíggarlógarr-
uppskotið frá í fjór fram
við hækkingum, sum
samsvaraðu prís- og
lønarvøkstrinum.

Tað, at danski sosial-
málaráðharrin ikki
hevur góðkent broyting-
arnar, er eisini ein reint
formellur spurningur.
Tað, sum hevur týðning
í hesum sambandi er,
at staturin hevur góðkent
eina meirútreiðslu uppá
18 mió. kr. og at ríkis-
kassin hevur sin part av

við-
merkingar

teimum 18 mió. kr. tók
longu í hesum árinum.
Og tað, at freistin fyri at
leggja mál fram í fólk-
atinginum var úti 1. fe-
bruar, er heldur ikki nøk-
ur nýtilig umbering. Vit
vita, at nevnda frest ikki
verður tikin so bókstav-
liga, tá talan er um mál
viðvíkjandi Føroyum.

Eftir fundarumfarið
um mánaðarskiftið sep-
tember/oktober sendi al-
mannaráðið sum nevnt
við skrivi dagfest 5.
desember 1980 lands-
stýrinum tey endaligu
uppskoti til góðkenn-
ingar. Spurningurin er,
um landsstýrið og lög-
tingsmeirilutin vilja
fremja málið, og tað
hendur, um teir góðkenna
uppskotið og vilja seta
føroyska partin av meir-
útreiðsluni á fíggarlóg-
ina fyri 1981/81.

At enda kunnu vit sláa
fast:

at staturin hevur góð-
kent broytingar í før-
oysku sosiallóggevuni,
sum kosta upp til 18
mió. kr. um árið

at ríkiskassin longu í
hesum almanakkárinum
hevur sin part av meir-
útreiðslunum ella 9 mió.
kr. tók til endamálið

at tað er møgult at
fáa málið fram og av-
greitt í fólkatinginum,
hóast freistin fyri at
leggja mál fram annars,
var úti 1. februar

at málið stendur og
fellur við viljanum hjá
sitandi landsstýri og lög-
tingsmeirilutanum
at javnaðarflokkurin
hevur givið sína tilsegn í
hesum máli og hevur
ávist neyðugan pening
til endamálið.

Vilhelm Johannesen

Jú, søgan endurtekur seg

Gamli í Garðinum gremur
seg illani í Dagblaðnum
nr. 19, um tað at Sosi-
alurin hevur sagt nøkur
rósandi orð um menta-
mannin Rikard Long.

Her misskilur Gamli í
Garðinum fullkominliga
Sosialin. Teir geva honum
rós fyri tað, hann eigur rós
fyri, men politikarin
Rikard Long lata teir fara
í gloymskunnar hav, hvat
eisini er fyri bestum, tí har
var hann litið mætari enn
fólkaflokkmenn, og tað
sigur ikki litið.

Men tað allar stuttlig-
asta er, at nú vil Gamli í
Garðinum gera Janus
skald til fólkaflokkmann.

— Vit eru mong ið minn-
ast, hvussu hann vaskaði
fólkaflokkinn av undir
krignum, og vit minnst
frálíku háðaryrking hans-
ara um Skøndil og Dillar-
an. Hvønn flokk mundu
teir báðir hoyra til? Spy-
r Gamli í Garðinum. Hann
kendi báðar. Teir vóru allir
politiskir brøður.

Og skuldi Gamli í Garð-
inum havt gloymt, hvussu
Janus skald hevði Fólk-
flokkin uppi á penninum,
so spyri hann Kristian
Djurhuus um hetta. Hann
segði frá hesum í Sosi-
alinum fyri stuttum í sera
áhugaverdri samrøðu.

— Nei, Fólkaflokkurin

er ikki tann rætti at siga
nøkur, hvussu ein skal
bera seg at, hvørki í talu
ella skrift, hann dugir
einans til ræðumynd.

Tað gav best at býta, nú
Fólkaflokkurin misti
mannin í Sandoyinni. Teir

gjørdust so sansaleysir, at
teir beittu kriminalpolitiið
á oynna, men fóru sjálv-
andi sum Hundasjúður
norðuraftur — halan
millum beini.

Uppsala Pætur

heldur tú ikki

sosialin